

دولت رفاه

چشم‌اندازهای چپ و راست

کلاوس اُفه، فردریش فُن هایک و دیگران

ترجمه

رضا ایلادی، زهره سروش‌فر

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	دولت رفاه: چشم‌اندازهای چپ و راست / کلاوس آفه، فردریش فُن هایک و دیگران؛ مترجمان رضا امید، زهره سروش‌فر.
مشخصات نشر	تهران: شیرازه کتاب ما، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۱۹۴ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
فروست	مجموعه فلسفه و اقتصاد سیاسی؛ ۲۲.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۴۸۹-۷۰-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتاب حاضر از جمله حاوی ترجمه بخش‌هایی از کتاب "The Welfare State Reader, 2nd. ed, 2006" است [ویراستار کریستوفر پیرسون، فرانسیس جی. کستلر] است.
موضوع	دولت رفاه — مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	Welfare state -- *Addresses, Essays, lectures
شناسه افزوده	پیرسون، کریستوفر، ویراستار
شناسه افزوده	Pearson, Christopher
شناسه افزوده	کسلز، فرانسیس جفری، ۱۹۴۳ - م. ویراستار
شناسه افزوده	Castles, Francis Geoffrey
شناسه افزوده	امیدی، رضا، ۱۳۵۷ - مترجم
شناسه افزوده	سروش‌فر، زهره، ۱۳۶۰ - مترجم
رده بندی کنگره	JC۴۷۹
رده بندی دیویی	۶۵/۳۶۱
شماره کتابشناسی ملی	۸۵۰۲۸۷۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا

دولت رفاه

چشم‌اندازهای چپ و راست

کلاوس آفه، فردریش فُن هایک و دیگران

مترجمان: رضا امید (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران) - زهره سروش‌فر

انتشارات: شیرازه کتاب ما

چاپ: پردیس دانش

تیراژ: ۳۳۰ نسخه

چاپ دوم: اردیبهشت ۱۴۰۱

حق چاپ و نشر محفوظ است.

تهران، صندوق پستی: ۱۱۱-۱۳۱۴۵

تلفن: ۸۸۹۵۲۲۹۷، فکس: ۸۸۹۵۱۶۹۱

همراه: ۰۹۳۶-۹۵۰۰۱۸۲

سایت: www.shirazehketab.com

فهرست مطالب

۷	یادداشت دبیر مجموعه
۱۱	نبرد ایده‌ها / اندرگو کمال
۲۷	مارکسیسم و دولت رفاه / کیس برسون
۵۱	عدالت اجتماعی چیست؟ / کمیسیون عدالت اجتماعی
۶۹	بحران مالی دولت / جیمز اوکانر
۷۵	برخی تناقض‌های دولت رفاه مدرن / کلاوس آفه
۹۳	الگوی منابع قدرت / والتر کوربی
۱۰۹	معنای دولت رفاه / فردریش فُن هایک
۱۱۷	دو جنگ علیه فقر / چارلز موری
۱۳۳	سیاست‌های جدید برای فقر جدید / لارنس ام. مید
	موضع احزاب راست رادیکال دربارهٔ دولت رفاه - نه‌چندان مهم؟ / ماتیاس
۱۵۱	انگیست و مایکل پینگرا
۱۷۹	پیوست
۱۹۳	فهرست اعلام

یادداشت دبیر مجموعه

دولت رفاه که بیش از نیم قرن یعنی از اوایل قرن بیستم تا دهه‌های پایانی آن، پرچم مبارزه بخش گسترده‌ای از نیروهای سیاسی چپ بود و معیار تشخیص و تشخیص آنها از همتایان راست‌گرای آنان، ابداع نیروی سیاسی‌ای است که نه چپ بود و نه راست، بلکه نیرویی بود محافظه‌کار. نیرویی برآمده از محافظه‌کارترین قشر اجتماعی کنفدراسیون آلمان شمالی، تحت حاکمیت دولت پروس که سودای تشکیل کشور مجزایی به نام آلمان را در میانه قرن نوزدهم یعنی در عصری داشت که شاهد پایان انقلاب‌های بزرگ در اروپا و برآمدن سرمایه‌داری در این خطه بود. به عبارت دقیق‌تر، دولت رفاه، نام دیگر سیاست ملت‌گرایی‌ای بود که اتو فن بیسمارک در مقام یک حکمران پدربسالار، آن را برای گردهم‌آوردن ملت به‌منابۀ یک خانواده بزرگ تدوین کرد و با جدیت تمام پی گرفت. سیاستی که سوئیه دیگرش، تلاشی بود برای تضعیف سازمان‌های سیاسی چپی که بسیج کارگران را بر اساس مطالبات ناظر بر حوزه رفاه اجتماعی در برنامه خود داشتند. پنجاه سال پس از تلاش بیسمارک، نیروهایی که او قصد حذف‌شان را از منظومه سیاسی کشورش داشت، ابداع او را به پرچم مبارزات سیاسی خود تبدیل کرده بودند.

در تاریخ اندیشه سیاسی غرب، «دولت رفاه» نه اولین مفهوم و مقوله‌ای بود که اینچنین از یک سوی طیف سیاسی به سوی دیگرش نقل مکان می‌کرد و نه آخرین آن. مفاهیم دوران‌سازی همچون «انقلاب»، «ملی‌گرایی»، «همبستگی» و

«آزادی خواهی» همه و همه سرنوشت‌های مشابهی داشتند و پرچم دفاع از آنها طی دو‌یست سالی که اروپای غربی را از فنودالیسم و اتکاء بر اقتصاد کشاورزی به دموکراسی و اقتصاد صنعتی رساند از نیرویی به نیروی دیگر دست به دست شدند. چه نتیجه‌ای می‌توان از این سیالیت سیاسی گرفت؟ آیا می‌توان حکم کرد که این مفاهیم دال‌هایی تهی هستند در انتظار تعیین تکلیف توسط نیروهای سیاسی که با تملک‌شان، هم به این مفاهیم هویت می‌بخشند و هم از این طریق اعتبار و اقتداری برای خود در صحنه سیاست به دست می‌آورند؟ آیا می‌توان گفت هم‌نشینان اکنون دو‌یست ساله نیروهای سیاسی لیبرال و محافظه‌کار و چپ و راست، به عاریت گرفتن متقابل مفاهیم کلیدی و هویتی‌شان از یکدیگر منجر شده و به کاهش چشمگیر تعارض‌ها و تقابل‌های‌شان انجامیده‌است؟ و چنانچه پاسخ به این دست پرسش‌ها مثبت باشد، آیا می‌توان نتیجه گرفت که از این پس، سیاست قابل تقلیل به سیاست‌گذاری است و بیش از هر چیز نیازمند دستگاه دیوانسالاری‌ای کارآمد و فن‌سالارانی که به بهترین نحو ممکن به نیازهای دولت رفاه پاسخ بگویند؟ و اگر چنین نیست، تفاوت‌ها را در کجا باید جستجو کرد و کدام خط و خط‌کشی‌های معنادار را می‌توان میان نیروهای مختلف سیاسی در تعیین دولت رفاه مشاهده نمود؟ کتاب حاضر با کنار هم قراردادن دیدگاه‌های نظریه‌پردازان متعلق به افق‌های سیاسی مختلف، اولاً نشان‌دهنده این واقعیت است که ما امروز نه با «دولت رفاه» همچون مقوله‌ای یک‌بلکه با «دولت‌های رفاه» متعدّد و متکثر روبرو هستیم. دوّم آنکه کشف این تکثر منوط به کندوکاو در حوزه‌های مختلفی است که هم بر پیشفرض‌های مختلفی متکی هستند که مبین نوع مشخصی از دولت رفاه هستند، هم بر اختلاف نظر در مورد اقداماتی که هر یک از این دولت‌ها باید انجام دهند یا ندهند و هم نهایتاً بر نوع جامعه و ارزش‌هایی که این دولت‌ها باید به تحکیم آن پردازند و ضد‌ارزش‌هایی که باید در مقابل‌شان ایستادگی کنند. اکنون مشخص است که هر یک از این گونه‌های مختلف دولت رفاه در مسیری که برای تثبیت و تحکیم خود پی می‌گیرد با تعارضات و تناقضاتی مواجه می‌شود که حل و فصل آنها نه می‌تواند تنها به صرف تغییر در سیاست‌گذاری‌ها حاصل گردد و نه فقط به کمک فن‌سالاری. بلکه نیازمند تبیین سیاست‌های جدیدی است که نیروی مردمی

کافی‌ای را برای رفع آن تعارضات و تناقضات بسیج کند. سیاستی که چنانچه بخواهد از انسجام و استحکام کافی برخوردار باشد نمی‌تواند تنها بر زنجیره هم‌ارزی مقطعی میان تعدادی نیروی سیاسی با اهداف و چشم‌اندازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی متفاوت متکی باشد.

هفت مقاله از ده مقاله‌ای که در این مجموعه ارائه شده‌اند (مقالات سوم تا نهم) از مجموعه‌ای برگرفته شده‌اند که توسط کریستوفر پیرسون و فرانسیس جی. کستلز گردآوری و همراه با مقالات دیگری^۱ در سال ۲۰۰۶ توسط پولیتی پرس منتشر شدند.^۲ منابع سه مقاله دیگر (مقالات اول، دوم و دهم) ذیل هر یک از آنها در این کتاب یادآوری شده‌اند.

مراد نقفی

www.ketab.ir

۱ بخش قابل ملاحظه‌ای از این مقالات توسط همین انتشارات منتشر شده‌اند: کریستوفر پیرسون و فرانسیس جی. کستلز، اینگلا کی. نورمن، بازخوانی و بازاندیشی دولت رفاه، گروه مترجمان، انتشارات شیرازه کتاب ماه تهران، ۱۳۹۹.

2. Christopher Pierson, Francis G. Castles (eds), *The Welfare State Reader*. Polity Press, second edition, 2006